

tako se vé da najde, da so deželni stroški večí! (Dobro! na desni.) Jaz sem se začudil, ko je gospod govornik rekel, da deželni odbor v gorenji Avstriji stane 135.000 gold., ko mi je vendar še od prej, ko sem bil še tam cesarski namestnik, znano bilo, da deželni odbor ne stane več ko 10 do 12 tisoč goldinarjev. (Veselost.) Potem sem pa kmalo videl, kaj je gospod govornik še vse zraven prištel: stroške za deželni zbor, za stenografe, diete deželnih poslancev, vse deželne urade in napravo, med njimi celó veliko norišnico — (veselost), potem penzije in provizije uradnikov; če se vse to sešteje, dobimo 140.000 gold. Tako pa, gospoda moja, se ne sme primerjati, in s takimi podatki se res javno mnenje za nos vodi, kakor je gospod govornik nam očital. (Dobro! na desni.) Sicer pa ne gre za vprašanje to, ali so stroški državne uprave ali pa deželne uprave večí, vpraša se le, ali bi se ne dala ena od obeh oblastnij odpraviti (dobro! na desni), in to je stvar, ki jo bo vsak finančni minister rad v razgovor vzel. Po tem nesrečnem poskusu dokazuje gospod govornik nadalje, da je avtonomija nepripravna in nevarna. Pa način njegovega dokazovanja je jako čuden. On si sestavi avtonomijo po svoji glavi, s prav čudnimi napravami, celó pravi, da se bode davek na dežele razdelil, in še druge reči. S tem pa to svojo lastno avtonomijo pobija (veselost) in s tem le kaže, da on ne bi bil sposoben, narediti dober načrt za avtonomijo (živahna veselost na desni), nikakor pa, da je princip samouprave slab, ker mi smo govorili le o principu, kako pa si mislimo avtonomijo, tega nismo povedali. (Dobro! na desni.)

Glejte, gospodje, enako so tudi vsi drugi govorniki napadali ta ali oni način samouprave, principa avtonomije pa le niso mogli ovreči. (Dobro! na desni.)

In zakaj bi avtonomija ne mogla vstrezati tudi vam, gospodje na uni strani? Stvar se mora dobro predariti, in o tem bomo imeli priložnost, dogovoriti se, kedar vlada kak načrt o tej zadevi predloži. Do tje pa mislim, morete mirni ostati. (Dobro! na desni.)

Še nekaj se vam ni dopadlo na adresi, namreč to, da zahtevamo več časa in več veljave za deželne zборе. V tem vendar ni nič strašilnega. Saj adresa pravi, da naj se deželnim zborom in državnemu zboru in delegacijam dovoli za zborovanje potrebni čas. Nikdo se pač ni mogel pritožiti, da državni zbor prekratko časa zboruje, ker je včasih po devet mesecev v letu vkup sedel, tudi za delegacije se ni bilo treba potegovati, ker daljšega zborovanja tam nihče ne želi (klici: res je!); potegnili smo se pa za deželne zборе, ker iz vseh dežel so prihajale pritožbe, da se jim premalo časa daje za zborovanje; letos se še sklicali niso. Tako se morajo najbolj važne stvari odložiti.

Važne so zadeve o gospodarstvu občin, važne so razprave o posojilnicah na deželi, da se ljudstvo reši iz kremljev oderuhov; treba bi bilo razgovora o tem, kako revščini po kmetih v okom priti, kako reveže preskrbeti; to vse so važne stvari, ki zadevajo celo državo. Zdaj vas pa prašam: kako se hoče deželni zbor o takih rečeh posvetovati, če mu še toliko časa ne daste, da bi svoj budget v red spravil? (Dobro! dobro! na desni.) Zato nam ne morete zameriti, da smo ta stavek v adresi vzeli, ker stvar je važna za posamezne dežele in za celo državo. (Dobro! dobro! na desni.)

Zdaj hočem še spregovoriti o onem stavku, ki omenja vstopa českih poslancev. Ker je o tem uže govoril moj častiti prijatelj, poslanec velikega posestva českega, hočem o stvari le na kratko govoriti, v kolikor jo je glavni govornik leve stranke (Herbst) drugače obrnil.

Kar je ta gospod govornik govoril, se ne vjema z adresi manjšine. Dokler českih poslancev ni bilo tukaj,

rekli so ustavoverci: mi se ne moremo ž njimi pobotati, ker jih ni tukaj; naj le sem pridejo, tukaj je prostor za vse želje in pritožbe. Komaj pa so v državni zbor stopili, kliče jim adresa manjšine nasproti: pustite vse vaše želje in nade pred vrati, tukaj ni prostora za-nje. (Dobro! na desni.)

Še več, gospôda! Reklo se nam je vedno: Pustite državopravne stvari pri miru, delajmo skupno za blagostanje ljudstva. To je povdarjal danes tudi oni glavni govornik. Dobro, gospodje, mi v adresi ne izbujamo državopravnega prepira, mi hočemo le delati za blagostanje ljudstva; zdaj pa pridejo gospodje od leve strani pa se začnejo prepirati o stvaréh, ki niso omenjene niti v prestolnem govoru, niti v naši adresi. (Dobro! na desni.) Oni nas kličejo na boj, pa ob enem se pritožijo, da gospodarska vprašanja ne bodo prišla na vrsto zaradi državnopravnih preprirov!

Gospôda, ne bi rad koga razžalil; pa za tako početje ne najdem pravega izraza, prepuščam sodbo sl. zbornici. (Dobro! na desni.)

Slavna zbornica naj se zdaj odloči za enega od obeh adresnih načrtov.

Ena adresa pomeni vojsko, druga pa mir in spravo. (Dobro! na desni — zanikanje na levi). Uno vam priporoča manjšina odsekova, to vam priporoča večina njegova, priporoča vam jo prestolni govor, priporoča vam jo ljudstvo samo. (Oho! na levi — dobro! na desni) Da, da! ljudstvo želi sprave med narodi in poslanci. (Klici na desni: tako je!)

Mislim, gospodje, po vsem tem, da se boste lahko odločili. (Živahno, trajno odobravanje in ploskanje na desni.)

Mnogovrstne novice.

* *Kateri narod največ preklinja?* Nemški pisatelj Scheibe je izdal knjižico, v kateri dokazuje, kateri narod v Evropi največ kolne, a našel je, da ima magjarski narod v svojem jeziku največ kletvic. Iz tega sledi, da Magjari med vsemi narodi v Evropi največ preklinjajo.

* *Glasoviti turčin Hadži Loja*, uže več časa v zaporu terezinskem na Českem, je sedaj — krojaški učenec. Zanimivo ga je videti z belo kapico na glavi, kako pridno šivanko suče. Podpise svojega imena prodaja sedaj po deset soldov; za skupljeni denar si je kupil uro za svojo celico, pa si kupuje tudi surovega masla, katero posebno rad vživa.

* *Ruski jezik* se je po naukazu vojnega ministerstva 16. dne t. m. začel predavati častnikom (oficirjem) generalnega štaba. Minister povdarja v tem svojem ukazi važnost znanja ruskega jezika, rekoč, da je želja cesarjeva, da se vsi častniki generalnega štaba naučijo ruskega jezika.

Naši dopisi.

Iz Rusije 19. okt. —η. (Konec.) — Kakor vidite, Rusija tudi o času mira ne dremlje. Omeniti moram še nekaterih stvari, pa le kratko mimogredé. Rusija bo tudi Avstriji škodo naredila. Znano je, da litografnega kamna razun v Avstriji ni nikjer, Avstrija preskrbuje ves svet s solenhofenskimi litografnimi kamni, in od tega Solenhofenčanje prav za prav živé. Letošnje leto je bila v Kazanji mala domača razstava in neki kmet z uralskih gor je pripeljal na razstavo prav lepe litografne kamne, ki so veliko boljši od solenhofenskih; tedaj bo konkurenca. Zato bo pa prejela Avstrija drugo odškodovanje. Gosp. Livčak, profesor realnega uči-

lišča v Vilni, je iznašel nov tiskarski stroj, ki bo črke sam nabiral. Morda se bo kdo čudil? Saj smo se tudi ameriškimi šivalnim mašinam čudili, dokler se nismo prepričali, da nam lepo šivajo. Tako nam bo tudi Livčakova mašina knjige in časopise trikrat bolj kup tiskala, in tudi bolj lično, gotovo pa brez tiskarskih pogreškov. Novice o novih iznajdbah so večkrat — race, ali Livčakova iznajdba je menda resna stvar. On je svojo mašino v varšavski univerzi pred komisijo razlagal in je delal poskušnje; komisija jo je odobrila; Livčak si je izprosil privilegijo na svojo tiskarsko mašino, službo je popustil ter se je uže pobotal s fabrikantom, ki mu bo mašine delal. Za Avstrijo bo to tudi dobiček, da si bo s panslavistično mašino trikrat bolj kup knjige tiskala. V Avstriji bo ta mašina sploh koristna vsem, ker vsi znate čitati, v Rusiji pa zato, ker se vedno več šol odpira, tako da vas bomo v tej umetnosti kmalu došli. Na pr. v gubernskem mestu, vašemu dopisniku dobro znanem, s pet in trideset tisoč prebivalci, je 9 ljudskih šol za dečke in deklice. Srednje šole se pa delé na tri kategorije, namreč državne, duhovske in specialne. Država zdrži 4 šole, namreč: eno „ujezdnoje učilišče“, to je nekaj tacega, kakoršne so bile nekaj pri nas štiri ali petrazredne glavne šole, dokler ni bilo realk, — eno „možko gimnazijo“, kakoršne so v Avstriji, — eno „žensko gimnazijo“, katero Vam bom kmalu nadrobno popisal, — in eno „realnoje učilišče“, obstoječe iz 7 razredov. Duhovne šole so 3, namreč: eno „duhovnoje učilišče“, to je, spodnja gimnazija, — ena „duhovnaja seminarija“, to je cela gimnazija in bogoslovje, — eno „duhovnoje ženskoje učilišče“, to je tako, kakoršna je ženska gimnazija. Specialne šole so 3: eno „remeslenoje učilišče“, to je, obrtniška šola; eno „železnodorožnoje učilišče“, v njem je več paralelek za razne poklice, zakaj v tej šoli odgojajo ključarje, mizarje, kondukterje, mašinate, telegrafiste in male uradnike, kakoršni so potrebni železni cesti, in „akušerskoje učilišče“ pri bolnišnici, v katerem se učé kirurgi in babice. Tedaj mesto s 35 tisuč prebivalci ima 19 javnih šol. Nismo tedaj taki divjaki, kakoršne nas dunajski židi in berlinski mešetarji malajo.

Iz Krškega 11. nov. (*Govori o vinoreji in pa nedeljska šola.*) Sl. kmetijska družba in sl. deželni odbor sta nam jako vstregla, da sta slovečega strokovnjaka v kmetijstvu, ravnatelja slapenske vino- in sadjerejske šole, gosp. R. Dolenca, k nam poslala, ki nam razlaga, kako zboljšati naš glavni pridelek: vinorejo. Omenjeni gospod se je bavil tri dni pri nas. Najprvo je ogledal tukajšnje vinograde, njih lego in zemljo, in pa njih obdelovanje; popraševal je natanko o tukajšnji napravi vina ter si ves trud prizadjal, poizvedeti dobro in slabo stran tukajšnje vinoreje. Na roko so mu šli najbolj izvrstni naši gospodje duhovniki pri fari v Leskovcu in v Krškem, na čelu njim ljubeznjivi starček gosp. dekan in častni kanonik Polak. Po pridobljenih skušnjah o naših vinskih razmerah pričel je potem s čvrsto in razumljivo besedo razlagati obilo svoje teoretično znanje in še večo praktično izurjenost. Prvo predavanje je bilo v Leskovcu, v šolskem poslopju, kjer se je bilo v nedeljo po popoldanski božji službi zbralo prav veliko poslušalcev, največ kmetijskega stanú, ki so pazljivo sledili poučnim besedam govornikovim. Razlagalo se jim je prvi dan o raznih vinih, o raznih trtah in o njihovem pomnoževanju. Isto tako je nadaljeval v ponedeljek dopoldne in popoldne v Krškem, kjer je imel tudi obilo hvaležnih poslušalcev. Razlagal pa je tu dopoldne umno kopanje in zasajanje vinogradov, obrezovanje, cepljenje in žvepljenje trt, popoldne pa je govoril o kletarstvu. K vsemu temu izrazujem najprvo toplo zahvalo g. govorniku, potem pa željo, naj bi bile

besede njegove padle na rodovitna tla, in prošnjo, naj bi sl. kmetijska družba in drugi merodajni faktorji na to delali, da bi se sleherno leto k nam kakošen strokovnjak kmetijstva poslal v podučevanje, kakor je bil pred par leti v črnomaljskem okraji prof. Povše, zdaj pa tukaj vodja Dolenc. — Nedeljske šole za mladino, ki je šoli odrastla, ne morejo sicer posebno veliko koristiti, ker se le po 2—3 ure v tednu podučuje; vendar naj pa velja tudi tu pregovor: „boljše nekaj, nego nič“. Ta „nekaj“ je pa pri takih nedeljskih šolah tedaj precej vreden, ako odrasli fantje redoma vsako nedeljo v šolo prihajajo. K temu pa stariši, mojstri in učitelj sam največ pripomorejo. Tukaj je posebno ta hvalevredna navada, da v našo neobligatno nedeljsko šolo (ponavljevalna šola je zopet druga) rokodelski mojstri svoje učence nekoliko silijo, in da naš častiti gosp. vikar tudi v tej nezavezni šoli krščanski nauk razlaga. Da bi pa učitelj še več učencev privabil, priskrbel jim je letos vodja tukajšnje meščanske šole precej knjig, darovanih od družbe sv. Mohora.

V Gorici 17. nov. — Najvažniši domači dogodek preteklega tedna je prihod gosp. ministra za kmetijstvo grofa Falkenhayna v sredo (12. novembra) zvečer. Obhodil je bil tisti dan laški okraj do Ogleja. V Gorici je občeval sosebno z deželnim odborom, ogledal kmetijsko šolo in dotično poskuševališče in se drugi dan — obiskavši poprej preč. gosp. kneza-nadškofa in fcm. grofa Coronini-a v Št. Petru — odpeljal na Kras proti Sežani. Od ondot potlej nazaj v Trst in Istro. Povsod je pozvedaval pravi stan revšine. Gosp. minister se je z uljudnostjo, ponižnostjo in praktično razumnostjo vsem prikupil tako, da sme reči: „Veni, vidi, vici“. Takih, takih vladnih mož potrebujemo, ki imajo srcé za nas! Med tem, ko se grof Falkenhayn še po Istri mudi, je državnemu zboru že predložen načrt postave o izposojilu 60.000 gold. za Gorico in Istro. Glavni namen vlade pa je, ponuditi našim ljudem priložnost, zaslužiti si živež. Namerava namreč pričeti razna dela v korist raznih krajev naše dežele, na pr., poravnavanje Soče in cest, in več družega. — Posebna komisija (ministerstvena) prevdarja v Ogleji, kako bi se dali ondašnji močvirji zasuti ali posušiti in za poljedelstvo pridobiti. — V petek so našli v gostilnici pri „3 kronah“ mrtvega v postelji nekega g. Uršič-a iz Goč na Vipavskem, premožnega uradnika v pokoji. Pripeljal se je bil tisti dan prej iz svojega rojstnega kraja v mesto. Zadel ga je brž ko ne mrtud. Truplo so peljali pokopat v Goče. — Cena vinu v Brdih je že 19—22 gold. kvinč. — V soboto zvečer je bila dokaj važna seja našega mestnega starešinstva. Šlo je za proračun pro 1880. Nameravali so znižati plačo dvema mestnima katehetoma vsakemu za 200 gl.; tudi pri mestnih zdravnikih so hoteli nekaj prihraniti. Od 2000 gold., ki jih mesto plačuje viši realki, so hoteli odbiti 400, oziroma 900 gold. Izid debate pa je bil ta, da so le 300 gold. odbili realki, zdravnikom in katehetoma nič, pač pa gledišču odrekli 1000 gold., češ, da ta strošek je „luxus“. Prav tako!

Iz Maribora 16. nov. (*Srečne volitve. Opat celjski.*) Zabilježite tudi ve, drage nam „Novice“ v svoje listine zmagonosna dneva: 2. in 12. dan novembra, o katerih smo Slovenci sijajno zmagali nad nemčurskim drakonom. Imeli smo namreč ta dva dneva volitve v okrajni zastop, katerega vi menda na Kranjskem nimate in za katerega vam ni treba žal biti. Pri nas je zastop prav nemčurski tabor bil doslej, zdaj smo ga razrušili, kajti 2. dne t. m. so naši zmagali v velikem posestvu, 12. dne t. m. pa v kmetski skupini. Nemčurji so vse žile poštene in nepoštene napeli, letali kakor od sršenov pičeni okoli, nastavljali limanice, trgali volilcem

listke z našimi kandidati iz rók, al vse njihovo nape-
njanje bilo je zastoj — padli so, mi doma čini —
Slovenci — pa smo zmagali. Slava volilcem, hvala ro-
doljubom, ki so s poštnim podukom pripomogli k tej
častni zmagi! Zdaj smemo radostni zapeti: „naša (slo-
venska) reč je začela živo kliti.“ — Naj vam še povem,
kar „Slov. Gosp.“ v zadnjem svojem listu objavlja, da
je celjski opát 28. dne u. m. vložil tožno pismo zo-
per ta časnik, češ, da ga na časti razžalil s tem, kar
je o njem pisal gledé na njegovo obnašanje pri volitvah
v državni zbor. Volilno perilo Bers-Forregger-
jevo se bode tedaj pralo pred porotniki, čeravno je g.
Bers od tožbe odstopil. Nadejamo se, da bode „Slov.
Gosp.“, ki svojih poročil ne zvija s trte, nekriv spo-
znan, pa če bi se tudi nasprotno zgodilo, opát celjski
vendar vkljub temu ostane med duhovniki našimi —
„avis rara“. Prosit!

Iz Postojne 10. nov. — Ni vredno sicer, da bi se
s „Schulzeitung-o“, hripavim trobilom „zwergvereiner-
jev“ kdo lasal, al spoštovanje do narodnih učiteljev na-
šega okraja, katero uže od nekedaj do njih v svojem
srcu gojim, mi veva, da moram nesramnim dopisom iz
brloga „zwergerejev“ nekoliko krinko razdrapati. Dopis
od 10. julija (oče mu Perné) pravi: „Die Mitglieder,
durchweht von einem andern Geiste, als etliche Theil-
nehmer der tagsvorher abgehaltenen Bezirkskonferenz,
fühlten sich als echte Schulmänner im Kreise wahrer
Kollegen ganz besonders behaglich.“ Prosit Mahlzeit!
Vsaj vsak vé, da se renegatje in pa narodnjakovi ova-
duhi le med svojci morejo „ganz besonders behaglich“
zabavati, ker so vpričo značajnih ljudi preboječi svojo
umazano kramo prodajati. Prezreti pa ne smem grdega
napada na visokočastito cerkveno predstojništvo vipav-
sko, oziroma gospoda dekana Grabrijana, češ, da je
on v gospodarstvu krajnega šolskega zaklada — malo-
maren bil. O ti malopridna prismoda, kam si zašla?
Rodoljubni gosp. Grabrijan je uže do časa, ko ste
bili vi „zwergovci“ še za ušesi vsi mokri, za šolstvo po
vipavski dolini več žrtvoval šolstvu in več storil, nego
ste storili vi vsi skupaj s svojim glavnim matadorjem
vred ves čas, kar pod božjim solncem rogovilite, in še
storili boste, dokler ostanete gnjusoba narodu. Koncem
baba se še dopisún: „Zum Obmanne der Mitglieder-
gruppe des Schulbezirkes Adelsberg wurde Herr Andr.
Perné gewählt“. No, tu jo je pa „Brencelj“ dobro
zadel s tem, kar je v svojem 14. letošnjem listu pisal.
In le tako je prišlo, da je tržiška koklja (menda pa
petelin) zbrala pod svoje perute vsa „zwergarska pi-
ščeta“ celega okraja, kjer jih bode sè svojimi „tractati“
prav po „cimbriško“ njegovala. Kako plodna je ta
božja „figurica“, vidi se iz njene „Abwehr“ v 15. listu
svojega organa, kjer se ponaša, da ima uže celih 33
piščet pod perutami, kar je grda laž, ker v prej omenje-
nem dopisu pravi, da se je bilo te njihove „versamm-
lung“ le 19 udov udeležilo; en sam bil je zavoljo bo-
lezni doma ostal, vsi drugi bili so prejšnji dan pri uč-
teljski konferenci, kateri so — menda tudi vsi — ož
noč v Vipavi ostali in drugi dan svojo nedosegljivo
oliko in „schulmannschaft“ po „Trgu“ prodajali. Dalje,
če je res, kar trdijo vpričo vsacega narodnjaka Arko,
Strehovec, Kavčič, Požar in Gradišnik, da so
iz „zwerga“ izstopili, mora ta koklja število svojih
spačkov čudno „multiplicirati“, ali pa vsacega vsaj za
poldruega šteti, sebe pa še celó za več celih, sicer bi
števila 33 nikakor na dan spraviti ne mogla, in to tem
manj, ker je bilo iz začetka le 25 celih „zwergovcev“.
Drugače je, če se je „zwerg“ s kreaturami druge baže
stanov kaj obogatil, katere pa k učiteljem ne more pri-
štovati. — To se mi je potrebno zdelo povedati, da pošteni
narodni svet mislil ne bode, da so se uže vsi učitelji

postojnskega šolskega okraja popolno porenegatili. Še še
jih je tukaj med učitelji pravih poštenjakov, kateri, da-
siravno terorizovani, štejejo si v čast in ponos, svoj ne-
omahljiv narodni značaj pred svetom kazati in trditi.

(Kon. prih.)

Iz Kamnegorice. — 18. oktobra t. l. smo imeli novo
volitev županstva. Dobili smo na čelo zopet gosp. Al-
berta pl. Kappusa za župana, za svetovalca pa Va-
lentina Bohinca in Mihaela Zgago.

Iz Godoviča. — Pri volitvi županstva 14. oktobra
so bili Janez Pagon za župana, Jožef Govekar za
prvega, in Jožef Gruden za drugega svetovalca iz-
voljeni.

Iz črnomaljskega okraja. — V občini Telečji Vrh
so bili pri volitvi 12. okt. za župana Janez Majerle,
za svetovalca pa Jožef Kočevar in Matija Agnič, —
v občini Vrh pa 23. oktobra Jurij Špehar za župana,
Janez Kobe in Matija Schmidt za svetovalca iz-
voljeni. — 26. oktobra je bila volitev Češnjicah. Iz-
voljen je bil Jožef Blut za župana, Jakob Kambič
in Matija Blut pa za svetovalca. Isti dan je bila tudi
volitev v Planini, kjer so bili Janez Strbenec za
župana, Matija Strbenec in Janez Lužar pa za sve-
tovalca izvoljeni.

Iz Ljubljane. — Glas z Dunaja, da je presvitli cesar
poslal grofa Hohenwarta in grofa Clam-Marti-
nica z redom železne krone 1. vrste, grofu Falken-
haynu, bratu ministrovemu in zastopniku avtonomi-
stične stranke v zbornici gospôski, pa podelil častni na-
slov c. k. tajnega svetovalca, je tudi po vsi naši deželi
v vseh krogih, ki stojijo na strani Taaffeovi, naredil
jako radosten vtisek. I kako da ne bi bilo to odliko-
vanje imenovanih treh mož avtonomistične stranke vsa-
cemu lahko razumljiv odgovor Nj. veličanstva na
adreso Hohenwartovo, da se ona sklada z željami cesar-
jevimi. Zato pa tudi ni čuda, da je cesarjevo odliko-
vanje hudó potrlo ustavake, ker jim to prvokrat de-
jansko kaže, da se grof Taaffe odločno hoče vstopiti
na stran avtonomistične naše stranke. Srdito zato usta-
vaški časniki dunajski pretresajo to stopinjo Taaffeovo
in „Deutsche Zeitg.“ ne more si drugače svojega srda
potolažiti, kakor s tem, da navedeno odlikovanje po
končani adresni debati smatra za plačilo „federalistič-
nega“ adresnega programa.

Še posebno pa mi kranjski Slovenci moremo po-
nosni biti na cesarjevo odlikovanje zato, ker je došlo
pred vsem našemu poslancu, katerega so vrli Gorenjci
enoglasno si izvolili za svojega zastopnika v državnem
zborn. Grof Hohenwart je dandanes središče, okoli
katerega se vse vse združuje, kar Avstrija šteje patrio-
tov, katerim gré za to, da po zadovoljnih narodih stoji
močna in veljavna med državami evropskimi. Njega
spoštuje vsak bodi-si prijatelj bodi-si sovražnik: unim
je danica boljše prihodnosti, tem pa strah. In ta mož je
naš poslanec. Vsega tega se zavedajo njegovi volivci
v gorenjskih okrajih in, kakor se nam na veliko ra-
dost poroča, podpisujejo adreso, v kateri čestitajo grofu
Hohenwartu o cesarjevem odlikovanju in se mu za-
hvaljujejo, da tako modro in možato zastopa in brani
vse, kar more Avstrijo oteti pogube in ljudstva rešiti
nadlog, v katere jih je zakopala sila ustavakov, ki
po pravici zaslužijo to ime, ker se trdovratno ustava-
ljajo vsem, kar vsem narodom gré, ne pa edinemu
nemškemu, katerega ni Bog vstvaril zato, da bi druge
narode in zlasti slovanske vpregel v svoj jarm.

— (Iz seje dežel. odbora 13. novembra.) V podporo
družinam rezervistov, kateri so bili vsled mobilizacije
leta 1878. poklicani k zasedenji Bosne, se je naukazalo
za meseca oktober in november 160 gld., — služba vrt-

narskega pomočnika na deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu se je oddala Janezu Peče-tu, — zaradi oddaje sekundarske službe v deželni bolnišnici v Ljubljani se ponovi dopis na dekane medicinskih fakultet na Dunaji, v Gradcu in Pragi; — dopisu deželne vlade se je pritrdilo, da se župan v Velikem Gabru odstavi zaradi prikrivanja goveje kuge; — občini Smerje se je dovolilo 100 gld. podpore iz okrajn. cestnega zaklada k napravi mostu čez Reko; — občini Boštanj se dovoli za l. 1880. pobiranje 30% priklade k direktnim davkom.

— Prežalostna vest nam je došla z Dunaja, da je naš ljubljenski grof Barbo ondi zelo nevarno zbolel. Ves potrt po nenadni smrti svojega najstarejšega sina je ves čas bolehal, 15. dne t. m. na večer pa ga zadel mrtud. Mili Bog daj, da prestane nevarno bolezen.

— Včeraj je došel „Slovenca“ z Dunaja sledeči telegram: „Česka deputacija: dr. Rieger, knez Lobkovic in dr. Šrom je izročila danes cesarju spomenico o ravnopravnosti českega jezika v šoli in uradu, katero je cesar premilostljivo sprejel in obljubil reč natančno pretresti in vladi dati potrebne ukaze“.

— Za adjunkta pri c. kr. okrajni sodnji v Radoljici je imenovan gosp. Fr. Andolšek, — za adjunkta v notranji Bistrici pa gosp. dr. Jak. Kavčič.

— (Podkovska in živinozdravska šola) se je pričela v pondeljek. Odprl jo je njeni vodja dr. Jan. Bleiweis po 29letni navadi z nagovorom, v katerem je, v pričo gosp. Šlegelna, novega učenika podkovstva in nekaterih živinozdravskih predmetov, učencem razložil, kaj vse se bodo imeli pridno učiti celo leto, da prestanejo konceltne preskušnje. Vpisanih je 10 učencev iz Kranjskega, Štajarskega in Hrvaškega, ki razen treh so vsi drugi kovači. Oglasilo se jih je iz Kranjskega še več, ki pa se niso mogli v šolo vzeti, ker so prerevni in so pričakovali, da se jim poleg brezplačnega nauka še stanovanje in hrana zastoj daje. Če tudi se vodstvo nadeja, da bosta sl. deželni zbor in sl. hranilnica kranjska tudi letos tej deželi sila potrebni šoli naklonila nekoliko podpore, vendar ta podpora žalibog ni tako zdatna, da bi se po njej mogli učenci preživiti leto in dan v Ljubljani. Škoda, da so občine naše tako malo premožne, da ne morejo podpirati mladenčev, ki se učijo umnega podkovstva in pa toliko živinozdravstva, da morejo biti sposobni mesogledi, pa tudi v sili, kjer diplomiranega živinozdravnika ni, pomagati bolni živini. Njihova korist se je pokazala ravno letos ob goveji kugi.

— (Goveja kuga) utegne v črnomaljskem okraju ovire delati popotnemu podučevanju gosp. R. Dolenca. Deželni odbor mu je podaljšal naprošeni šolski dopust do konca tega meseca, al podružnica metliška je ob enem centralnemu odboru družbe kmetijske naznanila, da zaradi goveje kuge so v črnomaljskem okraju prepovedana vsa zborovanja in po takem, dokler je ondi zaprtija, tudi ne bodo pripuščeni sbodi vinorejcev za navedeni poduk. — Ravno pred tiskom „Novic“ pa je došlo družbi kmetijski pismo, v katerem jej gosp. R. Dolenc naznanja, da zaradi goveje kuge ne more v Črnomelj itd. iti in da za letos konča svoje podučevanje v Št. Rupertu.

— Po poročilu „Laib. Zeitg.“ je tudi v „Novicah“ grajanega Velikogaberskega župana Naceta Hribarja, ki je več dni zatajil govejo kugo v svoji občini in tako zakrivil razširjenje te nadloge v litijskem okraju, c. kr. deželna vlada s pritrdjenjem deželnega odbora odstavila od županstva.

— (Sejm sv. Ošpete), navadno eden najživahnejših celega leta, je bil jako slab, ljudi skoro nič več ko o

tržnih dnevih. Kupčija je bila toraj vseskozi slaba. Nekoliko je temu krivo pomanjkanje denarja, največ pa živinska kuga, zavoljo katere so vsi živinski somnji prepovedani.

— (Letošnja letina na Kranjskem.) Po poročilih, ki jih je družba kmetijska dobila od svojih podružnic, je v obče letina za ozimno in jaro žito še manj kot srednja bila, — za turšico, fižol in krompir srednja, — za senó in deteljo dobra, — za sadje prav slaba, — za vino manj kot srednja, vino pa sicer dobro; al v vipavski dolini in na Krasu ni vinskega pridelka skoro nič. Če se letošnja letina — razen živinske klaje — na Gorenjskem in Dolenjskem se še srednja ne more imenovati, je pa na Notranjskem celo slaba, tako, da se je po poročilu postojnske, senožeške in notranje-bistriške podružnice proti koncu zime za ljudstvo lakote bati. Zato je glavni odbor družbe kmetijske v svojem poročilu sl. deželno vlado prosil, naj blagovoli v dotičnih krajih stan pridelkov preiskavati in zato skrbeti, da se nadlogam kolikor mogoče v okom pride ter z iztirjevanjem davkov milostljivo postopa.

— (34 šolskih stipendij) je na novo razpisanih v 261. listu „Laib. Zeitg.“ Zneski teh stipendij na leto so od 8 gold. 70 kr. (J. Smeidova) do 311 gold. 18 kr. (A. Jelovšek-Fichtenau-ova). Dobiti morejo te stipendije učenci, ki so ali v žlahti ali iz posebnih krajev, ali pa sploh na Kranjskem doma. Nekateri so namenjeni učencem iz ljudskih šol, druge učencem realk in gimnazij, nekatere bogoslovcem, ena pa za politehniko (J. Peharceva). — Prošnje za te stipendije s priloženimi spričali se morajo po vodstvu dotične šole, v kateri je dijak, do 30. dne t. m. izročiti c. kr. kranjski deželni vladi v Ljubljani. — Razen teh stipendij je izpraznjena tudi grof Anton Auerspergova stipendija s 360 gold. Dobiti morejo to stipendijo sinovi kranjski iz kakoršne koli šole, posebno pa se pri tej stipendiji jemlje ozir na sinove nekdanjih podložnikov grajščine Auerspergove na Dolenjskem.

— (Orglarska šola „Cecilijanskega društva“ v Ljubljani) šteje letos 24 učencev; 21 iz domače, 1 iz lavantinske, 1 iz krške škofije in 1 iz goriške nadškofije. Na novo je vstopilo 7 učencev (med njimi je 1 opravljal uže 5 let orglarsko službo), lani sprejetih 10, tretje leto pa obiskuje šolo 7 učencev. Upati smemo, da bodo ti zadnji koncem leta dobro podučeni zapustili nam potrebni zavod. Naj še opomnimo, da dva izprašana in za orglarsko službo sposobna orgljarca lanskega leta čakata službe. Ako je kje kako mesto prazno, lahko kmalu nastopita; z napisi do njih (vsled dogovora) vredništvo „Cerkvenega glasbenika“ lahko in rado postreže.

— (Vabilo k besedi) v narodni čitalnici (prvi zimske sezone) v nedeljo 23. novembra. Program: 1. Havlasa — „Crnogorac“, veliki moški zbor. 2. Prolog k zabavam zimske sezone, govori gospá Albina Valenta. 3. Heidrich — „Prva ljubezer“, čveterospjev. 4. Eisenhut — „Bura“, zbor z bariton-samospevom, poje gosp. Valenta in moški zbor. 5. „Norišnica v prvem nadstropji“, vesela igra v 1 dejanji, česki spisal F. Šamberk, poslovenil Josip Starè. — Začetek ob 7. uri zvečer. — K tej besedi častite družbenike uljudno vabi odbor čitalničin.

— (Franciškska cerkev), ki ima v stoletjih svojega obstanka veliko zgodovino v mnogoterih prenebah in popravah, je sedaj na novo tako olepšana, da se more prištevati našim najličnejšim cerkvam.

— (Katoliško društvo), ki je ravnokar izdalo 11. in 12. snopič svojih „Glasov“, vabi družbenike na tombolo, katero napravi v svojih prostorih 30. dne t. m.

zvečer ob pol 6. uri. Čisti dohodki te veselice so namenjeni ubogim Vincencijeve družbe pri sv. Jakobu.

— „Galeb“, list za narodne interese i pouku, ki izhaja v Bakru, je v svojem 22. listu tudi prinesel v hrvatskem prevodu članek, ki ga je dr. Bleiweis zaradi goveje kuge objavil v našem listu.

— (*Društvo tukajšnih ustavovercev*) je v petek imelo v kazini svoj zbor. Čemu neki? — Vsaj so „tempi passati, che casina filava!“

— Z dopisom od 12. dne t. m. iz Sarajeva g. dr. Toman zahvalno potrjuje prejem iz župnije Belec cerkve za pogorelce mu poslanih 5 gold. 40 kr. Naj to častiti Belecerckvenci na znanje vzamejo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — „Wien. Zeit.“ razglasa lastnoročno pismo Nj. veličanstva od 8. dne t. m., katero red železne krone 1. vrste podeluje grofu Karolu Hohenwartu in pa grofu Jaroslavu Clam-Martinicu.

— Dohaz velike važnosti za prijazne razmere med Avstrijo in Rusijo je prihod ruskega cesareviča na Dunaj in prisrčni sprejem cesarjeviča od strani našega cesarja. Svét je zdaj videl, da vladarja ruski in avstrijski sta si prijatelja in hočeta ostati prijatelja.

V seji 14. dne t. m. je v zbornici poslancev minister Taaffe odgovoril na interpelacijo poslanca Vitezoviča in družnikov zavoljo revščine, ki preti Istri, Gališki, Moravski, Šleziji in južni Tirolski vsled slabe letine. Grof Taaffe je priznal, da mu je prišlo več taciš poročil, ki potrjujejo obseg te interpelacije, ter je naročil načelnikom vlade dotičnih dežel, da nujno in temeljito stvar to preiščejo, njemu poročajo, ter stavijo potrebne predloge. Deželnih vlad predsedniki niso še vsi poslali svojih poročil. Grof Taaffe je dejal, da se vlada močno trudi, da bi tej nadlogi odpomagala, a da njeno mnenje je to, da v prvi vrsti morajo pomagati odpraviti revo posamnih rodbin, občin ali krajev občine in cela dežela. Še le, ako te ne morejo, potem pomaga država. Grof Taaffe je potem predložil načrt zakona o dovoljevanji državnih posojil brez obresti ónim okrajem Istre, Goriške Gradiške, ki so bile letos posebno slabo letino imeli. Grof Hohenwart je predlagal, da se ta predloga po prvem branji takoj izroči budgetnemu odseku.

— V odbor za službeno pragmatiko je bil naš poslanec vitez Schneid Treuenfeld izvoljen, ki je, ko je dr. Poklukar opravilstvo perovodje odložil, tudi za perovodja bil voljen, gosp. Klun pa je izvoljen v odbor o pohišnem kramarstvu (*Hausirhandel*).

— Odbor, ki razpravlja vladni predlog za podaljšanje vojaške postave na 10 let, jo je brez premene z večino glasov sprejel, odbivši vse predloge ustavaških nasprotnikov, zato so Czedit, Rechbauer in Schöffel napovedali predlog manjšine. Po takem je zbornici napovedana borba.

— V državnem zboru se je osnovala agrariška družba; njeni udje so poslanci, ki hočejo vse gospodarstvene in obrtske predloga državnega zbora v posebnih shodih razpravljali. Ud te družbe je lahko vsak poslanec, naj pripada kateri stranki koli. Česki klub in pravna stranka državnega zbora sta dovolila pristop k tej družbi s tem pogojem, da se v tej družbi ne bode nič sklepalo, kar bi vezalo ude teh dveh klubov.

— Klub českih poslancev je ustanovil odbor, kateri ima sestaviti spomenico, razdeljeno v 4 dele zastran izvršitve narodne enakopravnosti. Razprava o visokih šolah je izročena dr. Lirečeku, srednjih in ljudskih šol dr. Mikišku, strokovnih šol dr. Celakovskemu in o poslovnem jeziku v javnih uradib grofu Rihardu Clam-Martinicu. V tej spomenici so izražene česke terjatve tako, kakor se lahko izpolnijo po administrativnem potu v mejah sedanje ustave. — 17. dne t. m. je deputacija českih poslancev (dr. Rieger, knez Lobkovic in dr. Šrom) poklonila to spomenico cesarju, ki jo je milostno sprejel in obljubil jo izročiti ministerstvu z naukazom, naj jej, kolikor le mogoče, zadostuje. — Ker smo tudi mi Slovenci v istem položaji s Čehi, zato „Slov. Nar.“ v današnjem listu pod naslovom „Vedri se?“ prepričanje izrazuje — in mi ž njim — da naši iskreni rodoljubi bodo vse žile napeli, da tudi nam Slovincem doide pravica §. 19.

Ogersko. Iz Budapešta 17. nov. — Zbornica poslancev je predlog o bosniški upravi z 188 glasovi proti 169 sprejela za specijalno razpravo.

Iz Nemčije. — Ruski carjevič je v nedeljo dopoldne prispel v Berlin z Dunaja. Opoldne ga je obiskal nemški cesar in cesarski princi. Ko je pozneje obiskal ruski carjevič nemškega cesarja, je imel pri tej priliki ruski carjevič prusko uniformo, nemški cesar pa rusko.

Z Angleškega. — Vlada angleška namerava v mali Aziji nekatera mesta zasesti, ter po takem načinu počasi v pest dobiti celo turško Azijo. Temu se bodo pa gotovo Rusi ustavili, ker Anglija nima pravice, čisto sama se potegovati za reforme; to pravico imajo vse velevlasti skupno.

Iz Bosne. — „Narod. Listz“ v Zadru se iz Bosne poročajo tako neugodne dogodbe o upravi tamošnji, da naj državni poslanci, ko pride ta stvar v razpravo v zbornici poslancev, ne prezró teh glasov.

Turčija. — Na Bosporu se delajo nove zapletke; rusko-turška zveza je boje dogotovljena, zato pa hočejo Angleži svoje ladijeve poslati proti Carigradu.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 19. novembra.

Vojni postavi zmaga vladina čedalje gotoveja. Lasser umrl. Stan grofa Barbota nespremenjen. Sklep ljubljanskih kazincev vzbuja splošno veselost.

Listnica vredništva. Gosp. B. L. v sp. Id.: Zoper govejo kugo, katera je azijatska pošast, a ne bolezen našega podnebja, se je uže v mnogih deželah od mnogih zdravnikov skušalo sto in sto zdravil, dokler so zdravniki do tega prišli, da so enoglasno izrekli: „zoper azijatsko kugo pri nas ni zdravila“. Živo srebro v kakoršni koli podobi človeka in živino slabi in le olje bi vlivali v ogenj, če bi hoteli ž njim gasiti. Sicer sami bolje kakor marsikdo drug veste, kako strupeno je govedam živo srebro. Za lešnik v rogu ali na repu se pa azijatska še ne zmeni ne.

Žitna cena

v Ljubljani 19. novembra 1879.

Hektoliter: pšenice domače 10 gold. 7 kr. — banaška 11 gold. 3 kr. — turšice 6 gold. — kr. — soršice 7 gold. 93 kr. — rži 5 gold. 39 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — droša 4 gold. 20 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — ovsa 2 gold. 93 kr. — Krompir 2 gold. 76 kr. 100 kilogramov.